BAB 12 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sumber Air

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali sumber air, fahami sebab bekalan yang boleh digunakan berkurang, dan hubungkan kesannya dengan langkah penjagaan yang sesuai.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 132-143 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Sumber air perlu dijaga

Air permukaan
Air pada permukaan bumi, seperti sungai dan tasik.

Air bawah tanah
Air tersimpan di bawah permukaan bumi selepas proses resapan.

Punca → Kesan → Langkah
Contoh: pencemaran sungai mengganggu bekalan; kawal punca pencemaran dan gunakan air secara berhemat.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Bezakan jenis sumber air daripada punca krisis. Cadangan langkah mesti menjawab punca atau kesan yang dibincangkan.

Nota dan contoh berlangkah

12.1 Jenis-jenis Sumber Air

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Air yang digunakan manusia berasal daripada sumber yang berbeza. Air permukaan terdapat di atas daratan, termasuk sungai dan tasik. Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan di bawah permukaan bumi. Bezakan kedua-duanya berdasarkan tempat air berada, kemudian kaitkan sungai dengan kegunaan harian, pertanian dan perindustrian.

• Air sungai, tasik dan empangan ialah contoh air permukaan.

• Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan.

• Infiltrasi ialah kemasukan air dari permukaan ke dalam tanah.

• Sungai Rajang terletak di Sarawak dan Sungai Muda di Kedah.

• Tasik Kenyir terletak di Terengganu, manakala Tasik Bera di Pahang.

Contoh berlangkah: Kelaskan air tasik dan air yang tersimpan dalam lapisan batuan.

1. Tentukan sama ada air berada di permukaan daratan.

2. Air tasik berada di permukaan.

3. Air dalam lapisan batuan berada di bawah permukaan.

Jawapan: Air tasik ialah air permukaan; air dalam lapisan batuan ialah air bawah tanah.

Elak silap: Air bawah tanah bukan semua air yang berada dalam paip di bawah jalan.

Cuba: Air dalam lapisan batuan tergolong dalam jenis apa?

Air bawah tanah.

12.2 Punca Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Krisis air berlaku apabila sumber air yang dapat digunakan tidak mencukupi. Keadaan ini boleh berpunca daripada bekalan yang berkurang, kualiti air yang merosot atau permintaan yang meningkat. Kemarau, penerokaan hutan tadahan, pencemaran dan pertambahan pengguna perlu dilihat sebagai punca yang berbeza walaupun boleh berlaku serentak di sesuatu kawasan.

• Penebangan hutan tadahan boleh meningkatkan hakisan dan pemendapan.

• Kemarau yang berpanjangan mengurangkan bekalan air di sungai dan empangan.

• Sampah dan sisa industri boleh mencemarkan sumber air.

• Penggunaan baja kimia dan racun serangga berlebihan boleh menjejaskan sungai.

• Pertambahan penduduk dan perkembangan industri meningkatkan permintaan air.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan mempunyai hujan biasa tetapi penduduk dan kilangnya bertambah. Kenal pasti tekanan terhadap air.

1. Semak sama ada kemarau dinyatakan.

2. Kenal pasti pertambahan pengguna rumah dan industri.

3. Hubungkan pengguna yang bertambah dengan permintaan air.

Jawapan: Permintaan air meningkat akibat pertambahan penduduk dan industri, walaupun hujan tidak berkurang.

Elak silap: Banyak sungai tidak menjamin semua airnya sesuai digunakan.

Cuba: Mengapakah pertambahan penduduk boleh menekan bekalan air?

Lebih ramai pengguna meningkatkan permintaan air.

12.3 Kesan Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Krisis air menjejaskan manusia, kegiatan ekonomi dan alam sekitar. Bekalan air bersih yang terhad menyukarkan urusan harian serta operasi industri. Kekurangan air juga boleh mengeringkan tanih dan mengganggu pertanian. Pencemaran sumber air pula mengancam hidupan akuatik serta meningkatkan risiko penyakit berkaitan air. Nyatakan kaitan sebab dan akibat dengan jelas.

• Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan air apabila bekalan tidak mencukupi.

• Membasuh dan membersihkan rumah menjadi sukar apabila bekalan terhad.

• Tanih yang kering menjejaskan tanaman dan pengeluaran makanan.

• Air tercemar mengancam flora dan fauna serta keseimbangan ekosistem.

• Air tercemar boleh meningkatkan risiko penyakit bawaan air, contohnya taun.

Contoh berlangkah: Air pengairan di kawasan rekaan berkurang. Terangkan kesan terhadap sawah.

1. Kenal pasti keperluan air dalam pertanian.

2. Kaitkan kekurangan air dengan tanih yang kering.

3. Hubungkan keadaan tanaman dengan hasil padi.

Jawapan: Tanih menjadi kering dan penanaman padi terganggu, lalu hasil pertanian boleh berkurang.

Elak silap: Kematian ikan di satu tempat bukan bukti bahawa semua spesies ikan telah pupus.

Cuba: Apakah hubungan tanih kering dengan bekalan makanan?

Pertumbuhan tanaman dan hasil pertanian boleh terjejas, lalu bekalan makanan berkurang.

12.4 Langkah Mengurangkan Kesan Krisis Air

Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Langkah pengurusan air perlu dipadankan dengan punca masalah. Kawasan tadahan perlu dipelihara, pencemaran perlu dikawal dan air kumbahan perlu dirawat. Penerokaan air bawah tanah dapat menyediakan pilihan sumber tambahan melalui pihak berkaitan. Pendidikan serta kempen membantu orang ramai memahami tanggungjawab menjaga sumber air dan mengurangkan pembaziran dalam kehidupan harian.

• Pelihara dan pulihara hutan di kawasan tadahan hujan.

• Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal pembuangan sisa yang mencemarkan.

• Rawat air kumbahan untuk mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

• Air bawah tanah boleh diteroka sebagai sumber alternatif oleh pihak berkaitan.

• Kempen melibatkan sekolah, masyarakat, kerajaan dan badan bukan kerajaan.

Contoh berlangkah: Pilih tindakan bagi kawasan tadahan yang semakin terdedah akibat penebangan.

1. Kenal pasti punca: kehilangan litupan hutan.

2. Pilih pemeliharaan hutan yang masih ada.

3. Cadangkan pemuliharaan kawasan yang terjejas.

Jawapan: Pelihara hutan yang masih ada dan pulihara kawasan tadahan yang rosak untuk melindungi sumber air.

Elak silap: Rawatan air kumbahan tidak bermaksud air keluarannya boleh terus diminum.

Cuba: Langkah manakah paling terus menangani pembuangan sisa industri ke sungai?

Pemantauan dan penguatkuasaan terhadap pembuangan sisa industri.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis sumber air yang dibincangkan dalam bab ini?

A. Air panas dan air sejuk sahaja

B. Air hujan dan air paip sahaja

C. Air permukaan dan air bawah tanah

D. Air minuman dan air kumbahan sahaja

B12Q01 | Asas | 12.1

02. Yang manakah contoh air permukaan?

A. Air sungai

B. Air dalam lapisan batuan

C. Air dalam akuifer

D. Air yang tersimpan jauh dalam tanih

B12Q02 | Asas | 12.1

03. Air bawah tanah tersimpan di manakah?

A. Di atas permukaan tasik sahaja

B. Di permukaan aliran sungai sahaja

C. Dalam lapisan tanah atau batuan

D. Di dalam takungan empangan sahaja

B12Q03 | Asas | 12.1

04. Proses air permukaan meresap ke dalam tanah dinamakan apa?

A. Hakisan

B. Penyejatan

C. Pemendapan

D. Infiltrasi

B12Q04 | Asas | 12.1

05. Mengapakah air empangan dikelaskan sebagai air permukaan?

A. Airnya sentiasa mengalir melalui paip

B. Airnya terkumpul di permukaan daratan

C. Airnya mesti jernih tanpa rawatan

D. Airnya disedut daripada batuan sahaja

B12Q05 | Faham | 12.1

06. Pasangan sungai dan negeri manakah tepat?

A. Sungai Muda: Sabah

B. Sungai Rajang: Sarawak

C. Sungai Pahang: Kedah

D. Sungai Rajang: Perlis

B12Q06 | Faham | 12.1

07. Tasik Kenyir terletak di negeri manakah?

A. Kedah

B. Sarawak

C. Perak

D. Terengganu

B12Q07 | Faham | 12.1

08. Apakah kegunaan air sungai yang berkaitan dengan pertanian?

A. Pengairan tanaman

B. Membasuh pakaian di rumah

C. Penyejukan mesin kilang

D. Pembersihan peralatan industri

B12Q08 | Faham | 12.1

09. Takungan A ialah tasik, manakala B ialah air dalam lapisan batuan. Padanan manakah betul?

A. A dan B air bawah tanah

B. A air bawah tanah; B air permukaan

C. A air permukaan; B air bawah tanah

D. A dan B air permukaan

B12Q09 | Aplikasi | 12.1

10. Sebuah ladang rekaan mengambil air Sungai Muda. Sumber dan negeri manakah sepadan?

A. Air bawah tanah di Kedah

B. Air permukaan di Sabah

C. Air bawah tanah di Sarawak

D. Air permukaan di Kedah

B12Q10 | Aplikasi | 12.1

11. Apakah maksud krisis air?

A. Penggunaan air yang sentiasa seimbang dengan bekalan

B. Peningkatan hujan sepanjang masa

C. Pertambahan air mentah tanpa pengguna

D. Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

B12Q11 | Asas | 12.2

12. Fenomena cuaca manakah boleh mengurangkan bekalan air?

A. Kemarau berpanjangan

B. Hujan berterusan yang mencukupi

C. Angin lemah tanpa perubahan bekalan

D. Pertambahan awan tanpa kekurangan hujan

B12Q12 | Asas | 12.2

13. Aktiviti manakah menjejaskan kawasan tadahan?

A. Pemuliharaan cerun terjejas

B. Penebangan hutan secara meluas

C. Pemeliharaan hutan

D. Penjagaan tumbuhan tadahan

B12Q13 | Asas | 12.2

14. Apakah akibat pertambahan penduduk terhadap penggunaan air?

A. Permintaan tidak berubah walaupun pengguna bertambah

B. Permintaan air berkurang secara automatik

C. Permintaan air meningkat

D. Bekalan air meningkat dengan kadar sama secara automatik

B12Q14 | Asas | 12.2

15. Bagaimanakah penebangan hutan boleh menjejaskan sungai?

A. Pemendapan terhenti selepas pokok dibuang

B. Kualiti air meningkat tanpa pengurusan

C. Hakisan berkurang kerana tanah terdedah

D. Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

B12Q15 | Faham | 12.2

16. Mengapakah baja kimia berlebihan boleh menyumbang kepada krisis air?

A. Baja mengurangkan semua permintaan rumah tangga

B. Baja menjadikan sungai bersih tanpa rawatan

C. Baja menambah bekalan empangan ketika kemarau

D. Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

B12Q16 | Faham | 12.2

17. Mengapakah pertumbuhan industri memberi tekanan terhadap sumber air?

A. Industri memerlukan air untuk operasinya

B. Setiap kilang membekalkan lebih banyak air daripada yang digunakannya

C. Industri tidak menggunakan air dalam sebarang proses

D. Permintaan rumah tangga terhenti apabila kilang dibuka

B12Q17 | Faham | 12.2

18. Sungai masih berair tetapi banyak sampah dibuang ke dalamnya. Masalah utama ialah apa?

A. Bekalan pasti tiada langsung

B. Kualiti air terjejas

C. Semua air sungai ialah air bawah tanah

D. Keperluan rawatan pasti berkurang

B12Q18 | Faham | 12.2

19. Kawasan rekaan mengalami hujan biasa, tetapi bilangan rumah meningkat. Apakah punca tekanan air yang paling disokong?

A. Pemuliharaan hutan tadahan

B. Peningkatan permintaan penduduk

C. Pengurangan jumlah pengguna

D. Kejadian kemarau yang tidak dinyatakan

B12Q19 | Aplikasi | 12.2

20. Selepas hutan tadahan diteroka, air sungai menjadi lebih berlumpur ketika hujan. Rantaian manakah sesuai?

A. Litupan hutan bertambah → hakisan meningkat → pemendapan terhenti

B. Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

C. Tanah terdedah → hakisan berkurang → sungai semakin jernih

D. Rawatan kumbahan → permintaan rumah turun → sungai berlumpur

B12Q20 | Aplikasi | 12.2

21. Apakah maksud bekalan air dicatu?

A. Bekalan air ditambah tanpa had

B. Semua pengguna menerima bekalan berterusan tanpa sekatan

C. Bekalan atau penggunaan air dihadkan

D. Penggunaan air tidak perlu diurus

B12Q21 | Asas | 12.3

22. Kegiatan harian manakah terjejas secara langsung apabila air bersih tiada?

A. Membasuh pakaian

B. Mengira buku di rak

C. Membaca peta di atas kertas

D. Menulis arah mata angin

B12Q22 | Asas | 12.3

23. Apakah kesan kekurangan air terhadap tanih?

A. Tanih boleh menjadi kering

B. Tanih tidak mengalami perubahan kelembapan

C. Tanih menjadi semakin lembap tanpa hujan

D. Tanih sentiasa menyimpan air pada kadar yang sama

B12Q23 | Asas | 12.3

24. Air tercemar mengancam kumpulan hidupan manakah secara langsung?

A. Hanya tumbuhan jauh dari sumber tercemar

B. Hidupan akuatik

C. Hanya hidupan yang tidak menggunakan air tercemar

D. Hanya haiwan daratan yang tidak bergantung pada sungai

B12Q24 | Asas | 12.3

25. Bagaimanakah krisis air boleh menjejaskan pengeluaran makanan?

A. Tanih kering menambah pengairan sawah

B. Pengairan terhad mengganggu tanaman

C. Kekurangan air memastikan hasil meningkat

D. Pertanian tidak memerlukan sumber air

B12Q25 | Faham | 12.3

26. Mengapakah operasi kilang boleh terganggu semasa krisis air?

A. Catuan sentiasa menambah air untuk semua kilang

B. Bekalan air tidak berkaitan dengan proses industri

C. Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

D. Kilang tidak perlu mengubah operasi apabila air terputus

B12Q26 | Faham | 12.3

27. Apakah hubungan pencemaran air dengan ekosistem?

A. Kehilangan hidupan tidak mempengaruhi keseimbangan

B. Pencemaran sentiasa menambah kepelbagaian hidupan

C. Air tercemar menjamin semua hidupan membiak

D. Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

B12Q27 | Faham | 12.3

28. Yang manakah contoh penyakit bawaan air dalam bab ini?

A. Terseliuh

B. Rabun jauh

C. Taun

D. Patah tulang

B12Q28 | Faham | 12.3

29. Dalam situasi rekaan, sawah kekurangan air dan hasil padi menurun. Kesan yang ditunjukkan ialah apa?

A. Gangguan pertanian dan bekalan makanan

B. Pertambahan hutan tadahan

C. Peningkatan bekalan air bersih

D. Pengurangan semua permintaan industri

B12Q29 | Aplikasi | 12.3

30. Ikan mati di satu bahagian sungai tercemar. Kesimpulan manakah paling wajar?

A. Semua spesies ikan negara telah pupus

B. Punca tepat kematian telah disahkan tanpa maklumat lain

C. Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

D. Semua sungai mengalami tahap pencemaran sama

B12Q30 | Aplikasi | 12.3

31. Apakah tujuan memelihara hutan tadahan?

A. Melindungi sumber bekalan air

B. Membolehkan semua pokok ditebang tanpa kesan

C. Menggantikan semua keperluan rawatan air

D. Menambah penggunaan air tanpa pengurusan

B12Q31 | Asas | 12.4

32. Langkah manakah mengawal pihak yang membuang sisa mencemarkan?

A. Penerokaan air bawah tanah sahaja

B. Penguatkuasaan undang-undang

C. Kempen tanpa sebarang pemantauan pelepasan

D. Peningkatan pengambilan air dari sungai tercemar

B12Q32 | Asas | 12.4

33. Apakah tindakan yang sesuai terhadap air kumbahan?

A. Menyimpannya dalam sungai tanpa rawatan

B. Melepaskannya tanpa kawalan

C. Merawatnya melalui sistem rawatan

D. Menyamakannya dengan air minuman

B12Q33 | Asas | 12.4

34. Sumber alternatif manakah dibincangkan untuk menambah pilihan bekalan?

A. Air buangan industri tanpa kawalan

B. Air kumbahan mentah tanpa rawatan

C. Air sungai tercemar tanpa pengurusan

D. Air bawah tanah

B12Q34 | Asas | 12.4

35. Mengapakah kempen perlu melibatkan murid?

A. Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

B. Murid boleh menggantikan semua sistem rawatan

C. Kempen menjadikan semua air selamat diminum terus

D. Pendidikan menghapuskan keperluan kawalan pencemaran

B12Q35 | Faham | 12.4

36. Mengapakah rawatan kumbahan dan kempen boleh dilaksanakan bersama?

A. Kempen menapis kumbahan secara fizikal

B. Kedua-duanya hanya menambah bilangan pengguna

C. Rawatan menjadikan pendidikan tidak diperlukan

D. Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

B12Q36 | Faham | 12.4

37. Apakah peranan pemantauan penggunaan bahan kimia pertanian?

A. Menggalakkan penggunaan berlebihan tanpa piawaian

B. Menjamin semua air ladang boleh diminum terus

C. Menggantikan semua keperluan pengairan

D. Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

B12Q37 | Faham | 12.4

38. Pernyataan manakah tepat tentang air kumbahan yang dirawat?

A. Semua air keluarannya boleh terus diminum

B. Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

C. Semua kumbahan menjadi air hujan

D. Rawatan tidak memerlukan pengurusan

B12Q38 | Faham | 12.4

39. Sisa kilang dibuang berulang kali ke sungai. Langkah paling terus menangani punca ialah apa?

A. Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

B. Kempen sekolah tanpa tindakan terhadap pelepasan

C. Meneroka sumber alternatif tetapi membiarkan pencemar

D. Menambah pengambilan dari sungai yang sama tanpa kawalan

B12Q39 | Aplikasi | 12.4

40. Sekolah rekaan mahu menyokong penjagaan sungai melalui pendidikan. Pilihan manakah sesuai?

A. Poster yang menyuruh penduduk mengabaikan sampah sungai

B. Penerangan bahawa pengurusan air hanya tanggungjawab murid

C. Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

D. Kempen bahawa air jernih pasti boleh diminum terus

B12Q40 | Aplikasi | 12.4

Jawapan dan penerangan

01 C	**02 A**	**03 C**	**04 D**	**05 B**	**06 B**	**07 D**	**08 A**
09 C	**10 D**	**11 D**	**12 A**	**13 B**	**14 C**	**15 D**	**16 D**
17 A	**18 B**	**19 B**	**20 B**	**21 C**	**22 A**	**23 A**	**24 B**
25 B	**26 C**	**27 D**	**28 C**	**29 A**	**30 C**	**31 A**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 A**	**36 D**	**37 D**	**38 B**	**39 A**	**40 C**

01. C | Air permukaan dan air bawah tanah

Dua jenis utama ialah air permukaan dan air bawah tanah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

02. A | Air sungai

Sungai mengandungi air di permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

03. C | Dalam lapisan tanah atau batuan

Air bawah tanah berada dalam lapisan di bawah permukaan bumi.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

04. D | Infiltrasi

Infiltrasi ialah air memasuki tanah dari permukaan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

05. B | Airnya terkumpul di permukaan daratan

Takungan empangan berada pada permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

06. B | Sungai Rajang: Sarawak

Sungai Rajang ialah contoh sungai di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

07. D | Terengganu

Buku teks meletakkan Tasik Kenyir di Terengganu.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

08. A | Pengairan tanaman

Air sungai boleh disalurkan untuk pengairan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

09. C | A air permukaan; B air bawah tanah

Tasik berada di permukaan; B tersimpan di bawah permukaan.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

10. D | Air permukaan di Kedah

Sungai Muda ialah sumber air permukaan di Kedah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

11. D | Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

Krisis merujuk kekurangan sumber yang dapat digunakan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

12. A | Kemarau berpanjangan

Kemarau berpanjangan boleh menyusutkan bekalan sungai dan empangan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

13. B | Penebangan hutan secara meluas

Penebangan meluas boleh meningkatkan hakisan di kawasan tadahan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

14. C | Permintaan air meningkat

Pertambahan penduduk meningkatkan keperluan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

15. D | Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

Hakisan dan pemendapan boleh menjejaskan bekalan serta kualiti air.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

16. D | Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

Penggunaan berlebihan boleh mencemarkan sumber air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

17. A | Industri memerlukan air untuk operasinya

Perkembangan industri boleh meningkatkan permintaan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

18. B | Kualiti air terjejas

Sampah boleh mencemarkan air sehingga penggunaannya terjejas.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

19. B | Peningkatan permintaan penduduk

Pertambahan rumah menunjukkan pertambahan pengguna dan permintaan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

20. B | Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

Kehilangan litupan mendedahkan tanah kepada hakisan, lalu sedimen masuk ke sungai.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

21. C | Bekalan atau penggunaan air dihadkan

Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan apabila bekalan tidak mencukupi.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

22. A | Membasuh pakaian

Membasuh memerlukan bekalan air.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

23. A | Tanih boleh menjadi kering

Kekurangan air menyebabkan tanih menjadi kering.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

24. B | Hidupan akuatik

Hidupan dalam air terdedah kepada pencemaran sumber tersebut.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

25. B | Pengairan terhad mengganggu tanaman

Kekurangan pengairan boleh mengurangkan hasil pertanian.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

26. C | Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

Kilang yang menggunakan air boleh terganggu apabila bekalan berkurang.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

27. D | Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

Kehilangan hidupan akibat pencemaran boleh menjejaskan keseimbangan ekosistem.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

28. C | Taun

Taun ialah contoh penyakit bawaan air yang disebut dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

29. A | Gangguan pertanian dan bekalan makanan

Air terhad mengganggu tanaman lalu hasil makanan menurun.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

30. C | Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

Kematian setempat menunjukkan kesan kepada hidupan di lokasi itu, bukan kepupusan global.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

31. A | Melindungi sumber bekalan air

Penjagaan hutan tadahan membantu melindungi sumber air.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

32. B | Penguatkuasaan undang-undang

Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal punca pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

33. C | Merawatnya melalui sistem rawatan

Rawatan mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

34. D | Air bawah tanah

Penerokaan air bawah tanah ialah antara langkah dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

35. A | Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

Pendidikan awal membantu murid memahami tanggungjawab menjaga air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

36. D | Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

Rawatan menangani kumbahan, manakala kempen membantu amalan masyarakat.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

37. D | Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

Pemantauan membantu memastikan penggunaan mengikut piawaian dan mengurangkan pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

38. B | Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

Tujuan rawatan ialah mengurangkan pencemaran; ia bukan jaminan boleh diminum terus.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

39. A | Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

Pembuangan sisa memerlukan kawalan dan tindakan terhadap pelepasan tersebut.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

40. C | Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

Kempen boleh menghubungkan kesan pencemaran dengan tanggungjawab menjaga sumber air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.